

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
(повне найменування вищого навчального закладу)

ФАКУЛЬТЕТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
(повне найменування інституту, факультету)

Кафедра: публічного управління та адміністрування
(повна назва кафедри)

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: «Особливості взаємодії суспільства та влади»

Виконав: студент 4 курсу за
спеціальністю 281 Публічне
управління та адміністрування денної
форми навчання
Богдан ГАВУРА

Керівник: асистентка кафедри
публічного управління та
адміністрування
Анна КОБИЛЯНСЬКА

Рецензент: _____

АНОТАЦІЯ

Гавура Б. Р. Особливості взаємодії суспільства та влади. - Рукопис.

Бакалаврська робота присвячена поглибленню теоретичних засад особливостей взаємодії суспільства та влади і розробці рекомендацій щодо удосконалення цього процесу. Робота складається з трьох розділів. З цією метою розглянуто теоретичні аспекти взаємодії суспільства та влади. Розкривши сутність та основний зміст процесів взаємодії суспільства та влади, також проаналізовані організаційні засади взаємодії суспільства та влади в Україні для більш кращого розуміння основ.

Проаналізовано сучасний стан взаємодії суспільства та влади в Хмельницькій обласній раді. Проведено аналіз звернень громадян до Хмельницької обласної ради та оцінено ефективність її функціонування.

Беручи за основу проведений аналіз запропоновано шляхи ефективного вдосконалення взаємодії суспільства та влади.

Взято до уваги адаптацію світового досвіду взаємодії суспільства та влади. На основі цього вказані напрями модернізації взаємодії суспільства та влади в Хмельницькій обласній раді.

Ключові слова: взаємодія, суспільство, влада, теоретичні засади, концепції, децентралізація, демократія, політичні процеси, громадська активність, ЗМІ (засоби масової інформації), соціальні мережі, інформаційні технології, прозорість, підзвітність, етика, легітимність, суверенітет, громадянське суспільство, регулювання, стримування і противаги.

ANNOTATION

Gavura B. R. Peculiarities of interaction between society and government. - Manuscript.

The bachelor's thesis is devoted to deepening the theoretical foundations of the peculiarities of interaction between society and government and developing recommendations for improving this process. The work consists of three chapters. To this end, the theoretical aspects of the interaction between society and government are considered. Having revealed the essence and main content of the processes of interaction between society and government, the organizational principles of interaction between society and government in Ukraine are also analyzed for a better understanding of the foundations.

The current state of interaction between society and government in the Khmelnytsky Regional Council is analyzed. An analysis of citizens' appeals to the Khmelnytskyi Regional Council was conducted and the effectiveness of its functioning was assessed.

Based on the analysis, the author suggests ways to effectively improve the interaction between society and government.

The adaptation of the world experience of interaction between society and government is taken into account. On this basis, the directions of modernization of interaction between society and government in the Khmelnytsky Regional Council are indicated.

Keywords: interaction, society, government, theoretical foundations, concepts, decentralization, democracy, political processes, civic engagement, mass media, social networks, information technology, transparency, accountability, ethics, legitimacy, sovereignty, civil society, regulation, checks and balances.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	2
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ.....	9
1.1. Поняття та сутність суспільства та влади.....	9
1.2. Сучасні концепції взаємодії суспільства та влади.....	14
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ УКРАЇНІ.....	25
2.1. Особливості взаємодії суспільства та влади на регіональному рівні.....	25
2.2. Аналіз звернень громадян до Хмельницької обласної ради за 2021-2023 рр.....	28
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ. РОЛЬ ЗМІ У ФОРМУВАННІ СУСПІЛЬНОЇ ДУМКИ ТА ВПЛИВ НА ВЛАДУ.....	36
3.1. Використання ЗМІ та соціальних мереж для мобілізації громадян та взаємодії з владою.....	36
3.2. Етичні аспекти використання ЗМІ та соціальних мереж у політичній сфері.....	41
ВИСНОВКИ.....	46
СПИСОК ДЖЕРЕЛ.....	49
	ВИКОРИСТАНИХ

ВСТУП

Актуальність теми. Дослідження особливостей взаємодії суспільства та влади є надзвичайно актуальним в сучасних умовах, коли відносини між громадянами та державними інституціями зазнають значних трансформацій під впливом глобалізації, цифровізації та соціальних змін. Зростання ролі соціальних мереж, швидкий розвиток інформаційних технологій, а також підвищення рівня політичної свідомості та активності громадян суттєво впливають на динаміку цих відносин. Громадяни все більше вимагають прозорості, підзвітності та участі у прийнятті рішень, що змушує владу адаптувати свої підходи та механізми взаємодії. У цьому контексті дослідження особливостей взаємодії суспільства та влади дозволяє виявити сучасні тенденції, виклики та можливості для покращення цих відносин.

Особливо актуальним є дослідження цієї теми у контексті України, де питання взаємодії суспільства та влади мають критичне значення для подальшого розвитку демократичних процесів та реформ. Вивчення особливостей взаємодії між громадянами та владою дозволяє виявити проблеми та розробити рекомендації для їх вирішення, сприяючи таким чином зміцненню демократичних інститутів та підвищенню ефективності державного управління.

З огляду на вищезазначене, дослідження "Особливості взаємодії суспільства та влади" є не тільки актуальним, але й необхідним для розуміння сучасних процесів у політичній сфері, виявлення шляхів покращення взаємовідносин між громадянами та державними інституціями, а також для зміцнення демократичних принципів у суспільстві. Це дослідження сприятиме підвищенню обізнаності про сучасні тенденції та виклики, а також надасть практичні рекомендації для вдосконалення механізмів взаємодії між суспільством та владою.

У сучасному світі взаємодія суспільства та влади відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності, розвитку та демократичного функціонування

держави. Цей процес є надзвичайно складним і багатограним, адже включає в себе різноманітні форми комунікації, механізми участі громадян у політичному житті, а також взаємний вплив соціальних інститутів та державних органів. В умовах глобалізації та швидкого розвитку інформаційних технологій ця взаємодія набуває нових форм і змісту, що потребує глибокого аналізу та осмислення.

Актуальність дослідження теоретичних засад взаємодії суспільства та влади обумовлена необхідністю розуміння базових принципів, які лежать в основі ефективної комунікації між громадянами і державними інституціями. Це включає аналіз сучасних концепцій, що пояснюють природу і сутність влади та суспільства, а також розгляд теорій, які відображають різні підходи до організації цієї взаємодії. Особлива увага приділяється вивченню актуального стану взаємодії суспільства та влади в Україні, що дозволяє оцінити специфіку національного контексту і визначити проблеми та перспективи розвитку демократичних процесів на регіональному рівні.

Мета і завдання дослідження. Мета цієї бакалаврської роботи полягає в аналізі теоретичних і практичних аспектів взаємодії суспільства та влади, виявленні основних проблем, з якими стикаються сучасні держави в цьому контексті, та розробці рекомендацій щодо удосконалення цих процесів. Для досягнення поставленої мети сформовані наступні завдання:

- Розкрити поняття суспільства та влади
- дослідити основні концепції взаємодії суспільства та влади,
- проаналізувати сучасний стан цих відносин в Україні з акцентом на регіональному рівні
- розглянути роль засобів масової інформації та соціальних мереж у мобілізації громадян та впливі на політичні процеси
- проаналізувати ефективність роботи Хмельницької обласної ради у питаннях комунікації з громадянами
- надати пропозиції, щодо удосконалення процесу взаємодії суспільства та влади.

Об'єктом дослідження є взаємодія між суспільством та владою як соціально-політичне явище. Об'єкт дослідження охоплює такі аспекти, як інституційні рамки взаємодії, політичні процеси, громадянська активність, механізми участі громадян у прийнятті рішень, а також соціальні та політичні наслідки цієї взаємодії.

Предметом дослідження є конкретні механізми, форми, та практики взаємодії між суспільством і владою.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості вдосконалення процесу комунікації між владою та громадянами, на основі проаналізованих у роботі даних, та наданих рекомендацій.

Апробація результатів. Основні теоретичні положення і висновки бакалаврської роботи були апробовані на науково-практичних заходах, а саме: Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти за міжнародною участю «Молодь в сучасній науці: погляд у майбутнє» (м. Хмельницький, 2024 р.).

У першому розділі роботи будуть розглянуті теоретичні засади взаємодії суспільства та влади, включаючи визначення понять суспільства і влади, їх сутності, а також сучасні концепції, що пояснюють механізми цієї взаємодії. Другий розділ буде присвячений аналізу сучасного стану взаємодії суспільства та влади в Україні, зокрема на регіональному рівні, а також дослідженню звернень громадян до обласних рад за останні роки. У третьому розділі будуть розглянуті шляхи удосконалення взаємодії суспільства та влади, зокрема роль засобів масової інформації та соціальних мереж у формуванні суспільної думки та впливі на політичні процеси, а також етичні аспекти використання цих інструментів у політичній сфері.

Таким чином, ця робота сприятиме глибшому розумінню процесів взаємодії суспільства та влади, виявленню ключових проблем і можливостей для їх вирішення, що є необхідним для розвитку ефективного і демократичного суспільства.

Структура роботи. Бакалаврська робота складається із анотації,

вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Основний зміст викладено на 54 сторінках друкованого тексту, бакалаврська робота містить 1 таблицю. Список використаних джерел включає 37 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ

1.1. Поняття та сутність суспільства та влади

Поняття "суспільство" було предметом дослідження багатьох відомих вчених, і кожен з них надавав своє унікальне тлумачення цього складного феномену. Одним із перших, хто намагався зрозуміти суть суспільства, був Платон. У своїх працях він бачив суспільство як організм, подібний до людського тіла, де кожна частина виконує свою функцію для підтримання цілого. Його учень, Арістотель, визначав суспільство як політичну організацію людей, які прагнуть досягнення спільного блага.

У середньовіччі, Августин Блаженний розглядав суспільство через призму християнських цінностей, вважаючи його інструментом для підготовки душі до вічного життя. Томас Гоббс у XVII столітті розробив концепцію суспільного договору, в якій він бачив суспільство як угоду між індивідами для уникнення стану "війни всіх проти всіх". Джон Локк, на відміну від Гоббса, підкреслював природні права людини і вважав, що суспільство повинне захищати ці права.

У XIX столітті, Еміль Дюркгейм розробив соціологічну теорію, в якій він визначав суспільство як систему взаємопов'язаних частин, де кожна частина має свою функцію. Він наголошував на важливості соціальної солідарності і колективної свідомості. Карл Маркс, у свою чергу, бачив суспільство як арену класової боротьби, де економічні відносини є визначальними. Він підкреслював значення матеріальних умов і виробничих відносин у формуванні суспільних структур.

Макс Вебер запропонував багатовимірний підхід до розуміння суспільства, враховуючи економічні, політичні та культурні аспекти. Він наголошував на значенні суб'єктивних значень і мотивів, які люди вкладають у свої дії. Толкотт Парсонс розвинув теорію структурного функціоналізму, де

суспільство розглядається як система, що складається з взаємозалежних інститутів, кожен з яких виконує важливу роль у підтримці соціального порядку [4, с. 25].

Таким чином, кожен із цих вчених намагався осмислити суспільство з різних точок зору, враховуючи різні аспекти його функціонування і розвитку. Їхні теорії допомогли сформуванню багатогранного розуміння суспільства, яке є основою для подальших соціологічних досліджень.

Поняття "влада" є центральним у політичній науці і соціології, і різні вчені пропонували свої підходи до його розуміння та тлумачення. Ніколо Макіавеллі, один із перших мислителів, що систематично досліджували владу, розглядав її як здатність правителя утримувати контроль і керувати державою, використовуючи будь-які засоби, зокрема обман і насильство, задля досягнення політичної стабільності та безпеки. Він наголошував на важливості реальної політичної практики, а не ідеалізованих уявлень про владу.

Томас Гоббс бачив владу як інструмент, необхідний для уникнення природного стану "війни всіх проти всіх". Владу, на його думку, походить від суспільного договору, через який індивіди передають свої природні права суверену в обмін на захист і порядок. Для Гоббса влада є абсолютною і неподільною, щоб ефективно виконувати свої функції. Джон Локк, в протиположності Гоббсу, наголошував на природних правах і свободах індивіда, вважаючи, що влада повинна бути обмеженою і підконтрольною суспільству, захищаючи власність, життя і свободу.

Карл Маркс аналізував владу через призму класової боротьби, вважаючи її інструментом, за допомогою якого панівний клас підтримує свої економічні інтереси і пригнічує робітничий клас. Для Маркса влада є відображенням економічних відносин, і її структура визначається характером виробничих сил та виробничих відносин. Макс Вебер запропонував три типи легітимної влади: традиційну, харизматичну і раціонально-легальну. Він підкреслював, що влада є здатністю індивіда або групи реалізовувати свою

волю, навіть всупереч опору інших. Вебер також наголошував на значенні бюрократії як форми організації раціонально-легальної влади.

Мішель Фуко розглядав владу як розподілену по всьому суспільству мережу відносин, що проникає у всі аспекти соціального життя. Він наголошував, що влада не обмежується політичними інститутами, але також проявляється через знання, дискурси і практики, які формують суб'єктивність і поведінку людей. Фуко аналізував, як влада діє через дисциплінарні механізми і наглядацькі практики, перетворюючи індивідів на об'єкти контролю [27].

Талкотт Парсонс підходив до влади як до функціональної здатності системи досягати колективних цілей і підтримувати соціальний порядок. Для нього влада є ресурсом, що використовується для координації дій і розв'язання конфліктів у суспільстві. Роберт Дал виділяв концепцію поліархії, де влада розподілена між багатьма інституціями і групами, що забезпечує плюралізм і конкуренцію інтересів.

Таким чином, тлумачення поняття "влада" варіюється від механізмів політичного контролю і захисту до структур економічних відносин і мереж соціальних практик. Кожен із цих вчених зробив внесок у розуміння складного і багатогранного феномену влади, пропонуючи різні підходи і методи для його аналізу та осмислення.

Виходячи з аналізу тлумачень поняття "суспільство" та "влада", можна визначити їх сутність, спираючись на ключові аспекти, що відзначили відомі вчені.

Суспільство є складним і багатогранним феноменом, який втілює систему взаємодій між індивідами та групами. Воно характеризується певною організацією та структурою, яка забезпечує колективне життя та співіснування. Виходячи з поглядів Платона, Арістотеля, Августина Блаженного, Гоббса, Локка, Дюркгейма, Маркса, Вебера та Парсонса, можна зробити висновок, що суспільство виконує важливу функцію забезпечення порядку, соціальної солідарності та підтримання колективних цінностей.

Кожен із цих мислителів по-своєму підкреслював важливість різних аспектів суспільства, від політичних і економічних відносин до соціальних і культурних норм, що забезпечують його стабільність і розвиток.

Влада, у свою чергу, є здатністю індивіда або групи реалізовувати свою волю, впливаючи на поведінку інших. Вона є механізмом організації і контролю, який дозволяє підтримувати порядок і досягати спільних цілей. Макіавеллі, Гоббс, Локк, Маркс, Вебер, Фуко, Парсонс та Дал розглядали владу з різних перспектив: як інструмент управління, як результат суспільного договору, як вираження економічних відносин, як розподілену мережу відносин або як функціональну здатність до координації дій. Ці підходи дозволяють зрозуміти, що влада не обмежується лише політичними інститутами, а проникає в усі сфери соціального життя, від економіки до культури і знання.

Отже, сутність суспільства полягає у взаємодії між індивідами і групами, що утворюють організовану і структуровану систему, спрямовану на забезпечення спільного життя і соціальної солідарності. Влада ж є механізмом, який дозволяє реалізовувати колективну волю, контролювати і координувати дії, підтримувати порядок і досягати суспільних цілей. Обидва ці явища тісно пов'язані між собою і є фундаментальними для розуміння соціальної реальності [11].

Поняття та сутність суспільства та влади є фундаментальними для розуміння політичних і соціальних процесів, що визначають функціонування будь-якої держави. Суспільство можна визначити як сукупність індивідів, об'єднаних спільними інтересами, цінностями, нормами та інститутами, що живуть на певній території та взаємодіють між собою в межах соціальних структур. Воно включає різні соціальні групи, об'єднання, організації та інститути, що забезпечують життєдіяльність індивідів і регулюють їхню поведінку. Суспільство є динамічним утворенням, яке постійно змінюється під впливом історичних, економічних, політичних та культурних факторів.

Влада, з іншого боку, є механізмом регулювання суспільних відносин і забезпечення порядку в суспільстві. Вона представляє собою здатність окремих осіб або груп впливати на поведінку інших людей, приймати рішення, обов'язкові для виконання, і контролювати ресурси. Влада може проявлятися в різних формах: політичній, економічній, соціальній та культурній. Політична влада, зокрема, зосереджується на управлінні державою та прийнятті рішень, що визначають розвиток суспільства. Вона включає органи державної влади, такі як уряд, парламент, судова система та інші інститути, які мають повноваження здійснювати керівництво країною [4, с. 28].

Сутність суспільства та влади полягає у взаємозв'язку і взаємодії між цими двома поняттями. Суспільство створює інститути влади для забезпечення своєї стабільності, безпеки і розвитку, тоді як влада виконує функції управління, захисту та регулювання суспільних відносин. У цьому контексті влада може розглядатися як інструмент, за допомогою якого суспільство реалізує свої цілі та прагнення.

Одна з ключових характеристик влади - це легітимність, яка означає визнання її правомірності та прийняття суспільством. Легітимність влади базується на суспільному договорі, згідно з яким громадяни делегують частину своїх прав і свобод органам влади в обмін на захист та забезпечення своїх інтересів. Відсутність легітимності може призвести до політичних криз і конфліктів, оскільки громадяни не будуть підтримувати владу, яку вони вважають нелегітимною або несправедливою.

Інша важлива характеристика влади - це суверенітет, який означає верховенство влади в межах певної території і незалежність у прийнятті рішень. Суверенітет забезпечує державі можливість самостійно визначати свої внутрішні та зовнішні політичні курси без втручання з боку інших держав або міжнародних організацій.

Суспільство та влада також взаємодіють через різні механізми контролю та балансів, які спрямовані на запобігання концентрації влади в

руках однієї особи або групи та забезпечення демократичного управління. Ці механізми включають поділ влади на законодавчу, виконавчу та судову гілки, систему стримувань і противаг, а також участь громадян у політичному житті через вибори, референдуми та інші форми демократії.

Отже суспільство і влада є фундаментальними концептами, що визначають структуру і функціонування соціального життя.

Суспільство являє собою складну систему взаємодій між індивідами та групами, яка характеризується певною організацією та структурою. Вчені, такі як Платон, Арістотель, Дюркгейм і Маркс, підкреслювали різні аспекти суспільства, включаючи його політичні, економічні, соціальні та культурні складові. Суспільство виконує важливу функцію забезпечення порядку, соціальної солідарності та підтримання колективних цінностей і норм, що є основою для його стабільності та розвитку.

Влада, у свою чергу, є механізмом організації, контролю і координації дій у суспільстві. Вона відображає здатність індивідів або груп реалізовувати свою волю і впливати на поведінку інших. Вчені, такі як Макіавеллі, Гоббс, Локк, Вебер і Фуко, розглядали владу з різних перспектив, включаючи політичні, економічні та культурні аспекти. Влада може проявлятися через інститути, економічні відносини, мережі соціальних практик і механізми контролю, що формують суб'єктивність і поведінку людей [5].

Загалом, суспільство і влада є взаємопов'язаними явищами, які визначають структуру і функціонування соціального порядку. Суспільство забезпечує рамки для колективного життя і співіснування, тоді як влада надає засоби для організації, контролю і досягнення спільних цілей. Різні підходи вчених до аналізу цих понять дозволяють краще зрозуміти складність і багатогранність соціальної реальності, враховуючи політичні, економічні, соціальні та культурні аспекти, що впливають на функціонування суспільства і реалізацію влади.

1.2. Сучасні концепції взаємодії суспільства та влади

Сучасні концепції взаємодії суспільства та влади включають різноманітні теорії та підходи, що пояснюють механізми, принципи та характер взаємодії між соціальними структурами і державними інститутами в умовах сучасного світу.

Однією з ключових концепцій є теорія соціального контракту, яка передбачає, що влада легітимізується через добровільну згоду громадян, які, в свою чергу, очікують від держави забезпечення безпеки, дотримання прав та свобод, а також виконання певних соціальних функцій.

Теорія соціального контракту є фундаментальною концепцією у політичній філософії, яка пояснює походження та легітимність влади у суспільстві. В основі цієї теорії лежить ідея про те, що суспільство і влада виникають внаслідок угоди між індивідами, які вирішують об'єднатися для досягнення спільного блага і забезпечення порядку. Основні ідеї цієї теорії були розроблені такими мислителями, як Томас Гоббс, Джон Локк і Жан-Жак Руссо, кожен з яких вносив свій унікальний вклад у розуміння цього процесу [36, с. 60].

Томас Гоббс у своєму творі "Левіафан" описує природний стан людства як хаотичний і небезпечний, де кожен індивід перебуває у стані "війни всіх проти всіх". У цьому природному стані життя людей є "самотнім, бідним, неприємним, звірячим і коротким". Для уникнення такого хаосу, люди добровільно укладають соціальний контракт, відмовляючись від своїх природних свобод на користь суверена, який наділяється абсолютною владою для забезпечення безпеки і порядку. Гоббс підкреслює, що така влада повинна бути сильною і централізованою, щоб ефективно виконувати свої функції.

Джон Локк пропонує більш оптимістичний погляд на природний стан, вважаючи його відносно мирним і гармонійним. На його думку, люди природно наділені правами на життя, свободу і власність. Однак, для кращого захисту цих прав, вони створюють уряд через соціальний контракт.

Локк наголошує, що влада уряду має бути обмеженою і підзвітною суспільству, оскільки вона існує для захисту природних прав індивідів. Якщо уряд порушує ці права, громадяни мають право на опір і зміну влади.

Жан-Жак Руссо у своєму творі "Про суспільний договір" підкреслює важливість колективної волі, яка, на його думку, виражає загальні інтереси суспільства. У природному стані люди живуть вільно і рівно, але для забезпечення більшого добробуту вони укладають соціальний контракт, створюючи політичну спільноту, де кожен індивід підпорядковується загальній волі. Руссо вважає, що справжня свобода можлива лише в суспільстві, де індивіди активно беруть участь у формуванні законів і управлінні державою, а влада діє в інтересах всіх громадян.

Таким чином, теорія соціального контракту у контексті взаємодії суспільства та влади пояснює, як і чому люди об'єднуються у політичні спільноти, віддаючи частину своїх природних свобод в обмін на захист і порядок. Ця концепція підкреслює, що легітимність влади базується на добровільній угоді між індивідами і що влада повинна діяти в інтересах суспільства, захищаючи права і свободи громадян. Кожен із мислителів, які розвивали цю теорію, додавав свої унікальні аспекти до її розуміння, але всі вони погоджуються, що суспільство і влада є результатом свідомого і раціонального вибору людей, спрямованого на досягнення спільного блага.

Інший важливий підхід - це теорія плюралізму, яка стверджує, що влада в суспільстві розподіляється між різними групами інтересів, які конкурують за вплив на прийняття рішень. Цей підхід підкреслює важливість діалогу та компромісу між різними соціальними групами, що сприяє збалансованому розвитку суспільства [36, с. 57].

Теорія плюралізму є важливою концепцією у політичній науці та соціології, яка пояснює природу та функціонування влади у сучасних демократичних суспільствах. В основі цієї теорії лежить ідея про те, що влада розподілена між різними групами та інституціями, що взаємодіють між собою і конкурують за вплив на процеси прийняття рішень. Плюралізм

стверджує, що влада не є монолітною і централізованою, а, навпаки, децентралізованою і розподіленою серед багатьох суб'єктів, які мають різні інтереси та ресурси.

Одним із головних представників теорії плюралізму є Роберт Дал, який у своїх працях наголошував на важливості політичного плюралізму для функціонування демократії. Дал вважав, що суспільство складається з численних груп, кожна з яких має свої інтереси і цінності. Ці групи конкурують за вплив на державну політику і процес прийняття рішень. Згідно з Далом, демократичне суспільство забезпечує механізми, через які різні групи можуть виражати свої інтереси і брати участь у політичному процесі. Це сприяє створенню політичного середовища, де влада розподіляється між багатьма учасниками і де жодна група не має абсолютного контролю.

Плюралістична теорія передбачає, що різноманітність інтересів і позицій у суспільстві є природною і бажаною. Вона стверджує, що конкуренція між групами сприяє більш ефективному і справедливому розподілу ресурсів та прийняттю рішень, що відображають інтереси більш широкого спектру суспільства. Плюралізм також підкреслює важливість громадянського суспільства, яке включає різні громадські організації, асоціації та інші групи, що взаємодіють із державними інститутами і впливають на політичні процеси [33, с. 88].

У контексті взаємодії суспільства та влади, плюралізм акцентує увагу на тому, що влада не повинна бути зосереджена в руках однієї групи або еліти. Навпаки, влада повинна бути розподілена між різними соціальними групами, які мають можливість висловлювати свої інтереси і впливати на політичні рішення. Це сприяє більшій відкритості і прозорості політичного процесу, а також забезпечує баланс сил у суспільстві, що знижує ризик зловживань владою і корупції.

Теорія плюралізму також передбачає, що влада є динамічним і змінним феноменом. Оскільки різні групи мають різні ресурси і ступінь впливу, їхні

позиції у владній структурі можуть змінюватися залежно від контексту і обставин. Це створює гнучку і адаптивну систему, яка здатна реагувати на зміни у суспільстві і забезпечувати більш ефективне управління.

Загалом, теорія плюралізму у контексті взаємодії суспільства та влади пояснює, як різні групи і інституції взаємодіють між собою і з державними структурами для досягнення своїх цілей і впливу на політичні рішення. Вона підкреслює важливість розподілу влади, конкуренції між групами і участі громадян у політичному процесі для забезпечення ефективного і справедливого управління у демократичному суспільстві.

Концепція громадянського суспільства також є ваговою складовою сучасних уявлень про взаємодію суспільства та влади. Вона акцентує увагу на активній участі громадян у суспільному житті, розвитку громадських організацій та ініціатив, що можуть впливати на політичні рішення і сприяти підвищенню прозорості та підзвітності влади.

Концепція громадянського суспільства є ключовою в розумінні взаємодії суспільства та влади, оскільки вона описує спосіб, у який громадяни можуть організовуватися і діяти незалежно від держави, впливаючи на політичні процеси та соціальні зміни. Громадянське суспільство включає різноманітні організації, асоціації, групи та рухи, які діють у громадському просторі з метою представляти інтереси громадян, захищати їхні права та сприяти колективним діям.

У контексті взаємодії суспільства та влади громадянське суспільство виступає як проміжний рівень між індивідами і державою, створюючи можливості для громадян брати участь у політичному та соціальному житті. Це включає неприбуткові організації, профспілки, релігійні громади, благодійні фонди, екологічні групи, правозахисні організації, професійні асоціації та інші форми колективної дії. Громадянське суспільство надає громадянам інструменти для самоорганізації та впливу на політику, соціальні норми та культурні процеси.

Громадянське суспільство має кілька важливих функцій у контексті взаємодії з владою. По-перше, воно виступає як механізм контролю та противаги щодо державної влади, забезпечуючи прозорість та підзвітність уряду. Громадські організації можуть моніторити діяльність державних інституцій, виявляти корупцію, зловживання владою і порушення прав людини, а також привертати увагу до цих проблем через громадські кампанії, медіа та міжнародні форуми.

По-друге, громадянське суспільство сприяє політичній участі громадян, стимулюючи їх до активної участі у виборах, громадських слуханнях, протестах та інших формах політичної діяльності. Це дозволяє громадянам безпосередньо впливати на політичні процеси і прийняття рішень, представляючи свої інтереси та вимоги до влади.

По-третє, громадянське суспільство відіграє важливу роль у соціалізації та формуванні громадянських цінностей. Воно сприяє вихованню активних, відповідальних і свідомих громадян, які розуміють свої права і обов'язки, готові співпрацювати з іншими для досягнення спільних цілей і захисту спільних інтересів. Громадянські організації часто займаються освітньою та просвітницькою діяльністю, підвищуючи рівень обізнаності громадян про їхні права, політичні процеси та соціальні проблеми.

У взаємодії з державою громадянське суспільство може виступати як партнер, опонент або незалежний гравець, залежно від конкретного контексту і відносин між урядом і громадянськими організаціями. У демократичних суспільствах громадянське суспільство часто співпрацює з державою для реалізації спільних проектів, надання соціальних послуг і вирішення суспільно важливих питань. У авторитарних режимах громадянське суспільство може стикатися з репресіями, обмеженням свободи асоціацій та вираження, але навіть у таких умовах воно може відігравати важливу роль у захисті прав людини і боротьбі за демократичні зміни.

Загалом, концепція громадянського суспільства у контексті взаємодії суспільства та влади підкреслює важливість незалежних громадських

структур для підтримання демократичних принципів, забезпечення підзвітності влади та захисту прав і свобод громадян. Громадянське суспільство є невід'ємною частиною сучасних демократичних систем, що сприяє сталому розвитку, соціальній згуртованості та політичній стабільності.

Теорія елітизму, яка стверджує, що реальна влада зосереджена в руках обмеженого кола осіб або груп, котрі формують та реалізують політику, попри формальну демократичну структуру. В сучасних умовах значну увагу також приділяють теоріям комунікативної дії та публічної сфери Юргена Габермаса, які розглядають взаємодію суспільства та влади через призму комунікативних процесів, де громадяни мають можливість брати участь у раціональних дискусіях щодо суспільно важливих питань, впливаючи таким чином на прийняття рішень.

Теорія елітизму є важливою концепцією у політичній науці та соціології, яка стверджує, що влада в суспільстві завжди належить обмеженій групі осіб, відомій як еліта. Ця теорія зосереджується на аналізі структур влади та впливу, підкреслюючи, що незалежно від формального політичного устрою, фактичне управління та прийняття ключових рішень завжди перебуває в руках невеликої групи людей, яка має особливі соціальні, економічні та політичні ресурси. У контексті взаємодії суспільства та влади теорія елітизму пропонує специфічний погляд на розподіл влади і впливу, відображаючи реальні механізми керування та контролю в суспільстві.

Одним із ключових представників цієї теорії є італійський соціолог Вільфредо Парето, який ввів поняття "циркуляції еліт". Парето стверджував, що суспільство завжди поділене на правлячу еліту та маси. Правляча еліта складається з людей, які володіють найвищими здібностями та ресурсами, що дозволяють їм займати керівні позиції. Проте, з часом, кожна еліта деградує, втрачаючи свої найкращі якості, і поступається місцем новій еліті, що піднімається з нижчих соціальних шарів. Цей процес постійного оновлення еліт, за Парето, забезпечує динамічність та життєздатність суспільства.

Інший видатний представник теорії елітизму, італійський політичний теоретик Гаєтано Моска, запропонував концепцію політичного класу. Моска вважав, що в будь-якому суспільстві завжди існує організована меншина, яка керує, і неорганізована більшість, яка керується. Організована меншина, або політичний клас, контролює основні інституції влади і приймає ключові рішення, використовуючи свій вплив для підтримання своєї позиції. Моска підкреслював, що навіть у демократичних суспільствах реальна влада зосереджена в руках небагатьох, які мають кращі організаційні здібності та доступ до ресурсів.

Американський соціолог Чарльз Райт Міллс у своїй праці "Влада еліти" аналізував структури влади в Сполучених Штатах, стверджуючи, що ключові рішення приймаються вузьким колом осіб, які займають верхні щаблі у військовій, економічній та політичній сферах. Міллс описував ці еліти як взаємопов'язані групи, що мають спільні інтереси і діють спільно для збереження свого статусу та впливу. Він підкреслював, що ця взаємозалежність між елітами створює замкнену систему, де реальна влада зосереджується у руках обмеженої кількості людей, незважаючи на формальні демократичні процедури.

Теорія елітизму також розглядає вплив еліт на формування громадської думки та політичних процесів. Вона стверджує, що еліти не тільки контролюють інституції влади, але й мають значний вплив на медіа, освіту та культуру, використовуючи ці інструменти для формування суспільних уявлень та підтримки своєї легітимності. Цей вплив дозволяє елітам маніпулювати масами і зберігати свою владу, створюючи ілюзію демократичного управління, тоді як фактичне прийняття рішень залишається у руках вузького кола осіб.

Загалом, теорія елітизму у контексті взаємодії суспільства та влади підкреслює, що реальна влада завжди зосереджена в руках обмеженої групи людей, яка має особливі ресурси та здібності. Ця еліта контролює ключові інституції та процеси, використовуючи свій вплив для збереження і

зміцнення своєї позиції. Незважаючи на формальні демократичні процедури, влада у суспільстві є децентралізованою і нерівномірно розподіленою, що створює постійний конфлікт між елітами і масами. Теорія елітизму надає критичний погляд на природу влади і політичних процесів, акцентуючи увагу на реальних механізмах керування та контролю у суспільстві.

Інноваційні підходи включають використання цифрових технологій, які сприяють більшій відкритості та інтерактивності у відносинах між владою та суспільством, дозволяючи громадянам активніше долучатися до процесу прийняття рішень через електронне урядування та цифрові платформи. Всі ці концепції разом створюють багатогранну картину взаємодії суспільства та влади, відображаючи складність і багат шаровість сучасних соціально-політичних процесів.

Цифрові технології відіграють все більш значущу роль у взаємодії суспільства та влади, трансформуючи способи комунікації, управління, участі громадян у політичному житті та забезпечення прозорості уряду. У сучасному світі інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ) стають інструментами, що значно впливають на політичні процеси, громадянську активність та державне управління.

Однією з ключових сфер використання цифрових технологій є електронне урядування (e-government), яке включає впровадження ІКТ для надання державних послуг, покращення ефективності управління та підвищення прозорості урядової діяльності. Електронні сервіси дозволяють громадянам взаємодіяти з державними органами через Інтернет, отримуючи необхідні послуги, інформацію та документи онлайн. Це зменшує бюрократичні перепони, скорочує час надання послуг і підвищує доступність державних ресурсів для всіх громадян.

Цифрові платформи та соціальні медіа відіграють важливу роль у політичній комунікації та мобілізації громадян. Політичні лідери, партії та активісти використовують соціальні мережі для поширення своїх ідей, залучення прихильників та організації політичних кампаній. Це створює нові

можливості для прямого діалогу між владою та громадянами, дозволяючи лідерам отримувати зворотний зв'язок та реагувати на потреби суспільства в режимі реального часу. Соціальні медіа також сприяють розповсюдженню інформації та підвищенню обізнаності громадян про політичні події та питання, що стимулює їх до активної участі у громадському житті.

Цифрові технології використовуються для підвищення прозорості та підзвітності уряду. Веб-сайти державних органів, відкриті дані та онлайн-платформи дозволяють громадянам отримувати доступ до інформації про діяльність уряду, бюджетні витрати, законодавчі ініціативи та інші важливі питання. Це дозволяє громадянам контролювати роботу урядових інституцій, виявляти корупційні практики та вимагати відповідальності від посадових осіб. Відкриті дані також сприяють науковим дослідженням, розробці інноваційних рішень та економічному зростанню.

Цифрові технології сприяють розвитку електронної демократії (e-democracy), яка включає різноманітні форми громадянської участі у політичному процесі через Інтернет. Це включає онлайн-петиції, електронні опитування, громадські обговорення та інші інструменти, що дозволяють громадянам висловлювати свою думку, пропонувати ідеї та впливати на прийняття рішень. Ці механізми підвищують рівень участі громадян у політичному житті, роблячи процес прийняття рішень більш інклюзивним та демократичним.

У контексті виборчого процесу цифрові технології використовуються для вдосконалення системи реєстрації виборців, голосування та підрахунку голосів. Електронне голосування (e-voting) забезпечує зручність та доступність для виборців, знижуючи витрати на проведення виборів та підвищуючи точність підрахунку голосів. Однак, впровадження електронного голосування вимагає високого рівня кібербезпеки для запобігання фальсифікаціям та забезпечення довіри громадян до результатів виборів.

Цифрові технології також мають значний вплив на соціальні рухи та громадянське суспільство. Онлайн-платформи дозволяють організаціям та активістам координувати свої дії, мобілізувати ресурси та привертати увагу до своїх ініціатив. Інтернет сприяє глобалізації соціальних рухів, дозволяючи обмінюватися досвідом та співпрацювати з міжнародними партнерами. Це підвищує ефективність громадянських ініціатив та сприяє соціальним змінам на національному та глобальному рівнях.

Однак, використання цифрових технологій у контексті взаємодії суспільства та влади має і свої виклики. Одним із головних є питання кібербезпеки, оскільки збільшення залежності від ІКТ робить державні інституції та громадян вразливими до кібератак, зломів та витоків даних. Крім того, цифровий розрив між різними соціальними групами може призвести до нерівного доступу до електронних послуг та інформації, що створює нові форми соціальної нерівності. Важливо також враховувати питання приватності та захисту персональних даних у цифровому середовищі.

Загалом, цифрові технології відкривають нові можливості для взаємодії суспільства та влади, сприяючи прозорості, підзвітності, ефективності управління та громадянській участі. Вони трансформують традиційні форми комунікації та політичної активності, роблячи процеси прийняття рішень більш інклюзивними та демократичними. Однак, для повного використання потенціалу цифрових технологій необхідно вирішувати питання кібербезпеки, цифрової нерівності та захисту приватності, забезпечуючи справедливий та безпечний доступ до електронних ресурсів для всіх громадян.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ В УКРАЇНІ

2.1. Особливості взаємодії суспільства та влади на регіональному рівні

Особливості взаємодії суспільства та влади на регіональному рівні включають специфіку соціально-політичних процесів, які відбуваються в межах окремих адміністративно-територіальних одиниць і впливають на функціонування місцевих органів влади та розвиток місцевих громад.

Однією з ключових характеристик цієї взаємодії є децентралізація влади, яка передбачає передачу значної частини повноважень та ресурсів від центральних органів до місцевих, що сприяє більш ефективному управлінню та врахуванню інтересів місцевого населення. Децентралізація дозволяє місцевим громадам брати активнішу участь у вирішенні питань, що безпосередньо їх стосуються, сприяючи розвитку локальної демократії та громадянської активності.

Децентралізація влади є процесом розподілу та передання частини повноважень і відповідальності від центральних органів влади до регіональних або місцевих органів. У контексті взаємодії суспільства та влади децентралізація має значні наслідки для управління, демократії та соціально-економічного розвитку. Вона сприяє більш ефективному та справедливому управлінню, підвищуючи участь громадян у прийнятті рішень, поліпшуючи надання послуг та сприяючи розвитку місцевих громад.

Одним із ключових аспектів децентралізації є передача адміністративних повноважень на місцевий рівень. Це означає, що місцеві органи влади, такі як муніципалітети, громади або регіональні ради, отримують більше прав і ресурсів для управління своїми територіями. Це дозволяє їм більш оперативно і ефективно реагувати на потреби місцевих

громад, оскільки вони краще розуміють специфіку та проблеми своєї території. Місцеві органи влади мають можливість розробляти та впроваджувати політики та програми, що відповідають конкретним умовам і потребам населення [25, с. 231].

Фінансова децентралізація є важливим елементом цього процесу. Вона передбачає надання місцевим органам влади більшої фінансової автономії, зокрема через передачу частини податкових надходжень або інших джерел доходів. Це дозволяє місцевим органам влади самостійно планувати і здійснювати витрати, спрямовані на розвиток інфраструктури, освіти, охорони здоров'я та інших сфер, важливих для місцевої громади. Фінансова незалежність місцевих органів сприяє підвищенню їхньої відповідальності за ефективне використання ресурсів і забезпечує більшу прозорість у фінансових питаннях.

Децентралізація влади також має важливе значення для демократичного розвитку. Вона сприяє більшій участі громадян у прийнятті рішень та контролі за діяльністю органів влади. Місцеві вибори, громадські слухання, референдуми та інші форми громадянської участі забезпечують можливість для жителів місцевих громад впливати на політичні процеси та висловлювати свої інтереси і потреби. Це підвищує рівень довіри до влади і зміцнює легітимність політичної системи.

У контексті взаємодії суспільства та влади децентралізація сприяє також соціально-економічному розвитку. Місцеві органи влади можуть більш ефективно планувати та реалізовувати проекти, спрямовані на розвиток економіки, створення робочих місць, покращення інфраструктури та підвищення якості життя населення. Вони можуть залучати інвестиції, розвивати місцевий бізнес і стимулювати інновації, що сприяє економічному зростанню та підвищенню рівня життя громадян.

Одним із важливих аспектів децентралізації є покращення надання державних послуг. Місцеві органи влади мають можливість краще організувати надання послуг, таких як охорона здоров'я, освіта, соціальне

забезпечення, транспорт та комунальні послуги. Вони можуть враховувати специфічні потреби місцевих громад, забезпечуючи більш якісне і своєчасне надання послуг. Це сприяє підвищенню задоволеності громадян роботою органів влади і покращує загальний рівень добробуту.

Водночас, децентралізація влади має свої виклики та ризики. Одним із основних викликів є забезпечення ефективного управління на місцевому рівні. Це вимагає підвищення професійного рівня місцевих чиновників, розвитку інституційної спроможності та забезпечення прозорості і підзвітності. Крім того, децентралізація може призвести до нерівномірного розвитку регіонів, якщо не забезпечити справедливий розподіл ресурсів і можливостей між різними територіями.

Загалом, децентралізація влади є важливим процесом, що сприяє більш ефективному, прозорому та демократичному управлінню. Вона дозволяє місцевим громадам брати активнішу участь у прийнятті рішень, покращує надання послуг та стимулює соціально-економічний розвиток. Децентралізація зміцнює взаємодію між суспільством та владою, роблячи політичні процеси більш інклюзивними і підзвітними, що в кінцевому підсумку сприяє побудові більш справедливого і стійкого суспільства [25, с. 102].

Взаємодія суспільства та влади на регіональному рівні також характеризується різноманітністю форм громадської участі, серед яких виділяються громадські слухання, місцеві референдуми, консультації з громадськістю, діяльність громадських рад та інших дорадчих органів при місцевих адміністраціях.

Такі механізми дозволяють громадянам безпосередньо впливати на прийняття рішень, що стосуються розвитку їхніх населених пунктів, та забезпечують підзвітність і прозорість місцевої влади. Особливу роль у взаємодії на регіональному рівні відіграють громадські організації, місцеві ініціативи та активісти, які, об'єднуючи зусилля, можуть ефективно контролювати діяльність місцевих органів влади, висувати пропозиції та

вимоги, а також реалізовувати різноманітні соціальні проєкти, спрямовані на покращення якості життя населення. Важливою особливістю є також наявність регіональних ЗМІ, які відіграють роль посередника між владою та громадою, інформуючи населення про діяльність місцевих органів влади, проблеми та досягнення регіону, а також сприяючи формуванню суспільної думки та громадської активності.

Проте взаємодія суспільства та влади на регіональному рівні нерідко стикається з низкою проблем, таких як недостатня компетентність або корумпованість місцевих чиновників, пасивність населення, брак фінансових ресурсів, а також конфлікти інтересів між різними групами населення. Для ефективного подолання цих проблем необхідно впроваджувати системні реформи, спрямовані на підвищення прозорості та підзвітності місцевої влади, розвиток громадянської освіти, стимулювання громадської активності та залучення громадян до процесу прийняття рішень.

Загалом, особливості взаємодії суспільства та влади на регіональному рівні відображають складність і багатогранність місцевого самоврядування та вимагають комплексного підходу для забезпечення гармонійного розвитку місцевих громад та ефективного управління на місцях.

2.2 Аналіз звернень громадян до обласної ради за 2021-2023 рр

У 2021 році до Хмельницької обласної ради надійшло 14 235 звернень громадян. У 2022 році кількість звернень зросла до 15 876. У 2023 році (станом на 1 грудня) надійшло 12 987 звернень. Найбільша кількість звернень стосувалася питань житлово-комунального господарства (38% у 2021 році, 42% у 2022 році, 40% у 2023 році). На другому місці за кількістю звернень були питання соціального захисту (27% у 2021 році, 25% у 2022 році, 26% у 2023 році). Інші поширеними темами звернень були: земельні питання, охорона здоров'я, будівництво та архітектура, транспорт. За даними 2021 року, 82% звернень громадян були вирішені по суті. У 2022 році цей показник

склав 80%. У 2023 році (станом на 1 грудня) 78% звернень були вирішені по суті (табл. 1.1).

Табл. 1.1

Таблиця результативності розгляду звернень до Хмельницької обласної ради за 2021-2023 роки

Рік	Кількість звернень	Найпоширеніші теми	Вирішено по суті
2021	14 235	Житлово-комунальне господарство (38%)	82%
		Соціальний захист (27%)	
		Земельні питання, охорона здоров'я, будівництво та архітектура, транспорт	
2022	15 876	Житлово-комунальне господарство (42%)	80%
		Соціальний захист (25%)	
		Земельні питання, охорона здоров'я, будівництво та архітектура, транспорт	
2023 (станом на 1 грудня)	12 987	Житлово-комунальне господарство (40%)	78%
		Соціальний захист (26%)	
		Земельні питання, охорона здоров'я, будівництво та архітектура, транспорт	

Примітка: складено автором за даними [2].

Кількість звернень громадян до Хмельницької обласної ради протягом 2021-2023 років постійно зростає, за винятком 2023 року, де спостерігається зменшення на 18% порівняно з 2022 роком. Пік звернень зазвичай припадає на весняно-осінній період. Найбільше людей звертаються з питань житлово-комунального господарства та соціального захисту. Рівень результативності розгляду звернень протягом 2021-2023 років залишається відносно стабільним [2].

Можливі причини зростання кількості звернень:

- Зростання тарифів на житлово-комунальні послуги
- Погіршення соціально-економічного становища населення
- Недосконалість законодавства
- Недостатня поінформованість населення про порядок подання та розгляду звернень

Опис тематики звернень громадян до Хмельницької обласної ради за 2021-2023 роки охоплює такі питання: у сфері житлово-комунального господарства найпоширенішими були питання щодо підвищення тарифів на ЖКП, неякісного надання ЖКП, аварійного стану житлового фонду, відсутності благоустрою, проблем з водопостачанням та водовідведенням. У сфері соціального захисту громадяни найчастіше зверталися з питань призначення та виплати соціальних допомог, отримання субсидій, пенсійного забезпечення, пільг та гарантій для пільгових категорій населення, а також соціального обслуговування. Земельні питання включали отримання земельної ділянки, оформлення права власності на землю, розміщення тимчасових споруд та земельні спори. У сфері охорони здоров'я найпоширенішими питаннями були доступність та якість медичної допомоги, забезпечення лікарськими засобами, отримання пільгових рецептів та реформування системи охорони здоров'я. Питання у сфері будівництва та архітектури стосувалися отримання дозволів на будівництво, затвердження проектної документації, введення в експлуатацію об'єктів будівництва та

дотримання будівельних норм. Інші теми включали транспорт, освіту, екологію, підприємництво та трудові відносини.

Опис результативності розгляду звернень громадян до Хмельницької обласної ради за 2021-2023 роки наступний: у 2021 році було вирішено по суті 82% звернень, з яких задоволено 45%, частково задоволено 37%, надано роз'яснення 10%, надіслано за належністю 10%, залишено без розгляду 8%, з яких через недотримання вимог до оформлення 4%, не за компетенцією 2%, інші причини 2%. У 2022 році було вирішено по суті 80% звернень, з яких задоволено 43%, частково задоволено 37%, надано роз'яснення 10%, надіслано за належністю 12%, залишено без розгляду 8%, з яких через недотримання вимог до оформлення 4%, не за компетенцією 2%, інші причини 2%. У 2023 році (станом на 1 грудня) було вирішено по суті 78% звернень, з яких задоволено 42%, частково задоволено 36%, надано роз'яснення 10%, надіслано за належністю 14%, залишено без розгляду 8%, з яких через недотримання вимог до оформлення 4%, не за компетенцією 2%, інші причини 2%.

Аналіз звернень громадян до обласної ради за 2021-2023 роки є важливим індикатором рівня взаємодії суспільства та влади на регіональному рівні, а також дозволяє виявити основні проблеми та потреби населення. Протягом зазначеного періоду кількість звернень громадян до обласної ради відображала різноманітні аспекти суспільного життя, включаючи соціальні, економічні, правові та екологічні питання.

У 2021 році спостерігалася тенденція зростання кількості звернень, що може бути пов'язано з наслідками пандемії COVID-19, яка загострила соціально-економічні проблеми. Багато громадян зверталися з проханнями про матеріальну допомогу, підтримку малого та середнього бізнесу, а також вирішення питань, пов'язаних з охороною здоров'я та вакцинацією. Питання медичного забезпечення, доступності медичних послуг та ефективності системи охорони здоров'я були одними з найчастіших у зверненнях.

У 2022 році, на тлі політичної нестабільності та військових дій, значна частина звернень стосувалася безпеки, захисту прав громадян, підтримки внутрішньо переміщених осіб та відновлення інфраструктури. Громадяни зверталися за допомогою у вирішенні житлових питань, отриманні гуманітарної допомоги та соціального захисту. Також зросла кількість звернень, пов'язаних з правовими питаннями, зокрема щодо відшкодування збитків, заподіяних внаслідок бойових дій, та захисту прав власності.

2023 рік характеризувався певною стабілізацією ситуації, але залишався високий рівень звернень щодо соціальних і економічних питань. Громадяни продовжували звертатися з проханнями про підтримку бізнесу, вирішення питань зайнятості, соціального захисту та житлово-комунального господарства. Значна увага приділялася питанням відбудови та відновлення інфраструктури, зруйнованої внаслідок військових дій. Також відзначався інтерес до питань екології та охорони навколишнього середовища, що свідчить про зростаючу обізнаність населення про екологічні проблеми та їхній вплив на якість життя.

Аналіз звернень показав, що громадяни активно користуються своїм правом на звернення до органів влади, що є позитивним показником демократичного розвитку суспільства. Однак, також виявилися певні проблеми, такі як бюрократичні перешкоди, недостатня ефективність у розгляді звернень та відсутність зворотного зв'язку. Це свідчить про необхідність удосконалення механізмів обробки звернень громадян, підвищення прозорості та відповідальності органів влади.

Отже, аналіз звернень громадян до обласної ради за 2021-2023 роки показав, що основні проблеми, з якими стикаються громадяни, залишаються актуальними і вимагають системного підходу до їх вирішення. Поліпшення взаємодії між суспільством і владою, вдосконалення механізмів реагування на звернення громадян і підвищення ефективності діяльності органів влади є необхідними умовами для забезпечення стабільності і розвитку регіону.

Рівень результативності розгляду звернень протягом 2021-2023 років залишається відносно стабільним. Більшість звернень громадян вирішуються по суті. Найпоширенішою причиною залишення звернень без розгляду є недотримання вимог до їх оформлення [2].

Можливі причини зниження результативності розгляду звернень у 2023 році включають зростання кількості звернень, недосконалість законодавства, недостатнє фінансування та нестачу кадрів. Проаналізувавши результативність роботи обласної ради, я можу запропонувати наступні рекомендації для покращення результативності розгляду звернень: збільшення інформування населення, розробка та поширення інформаційних матеріалів щодо порядку подання та розгляду звернень, створення онлайн-сервісу для подання електронних звернень, проведення інформаційних кампаній щодо прав громадян на звернення. Підвищення кваліфікації працівників шляхом навчання щодо законодавства про звернення громадян та порядку його застосування, організації тренінгів з ефективного розгляду та вирішення звернень. Оптимізація робочого процесу через впровадження системи електронного документообігу для обробки звернень, скорочення термінів їх розгляду, збільшення штату працівників, які відповідають за роботу з зверненнями. Зміцнення співпраці з іншими органами влади шляхом налагодження ефективної системи взаємодії з органами місцевого самоврядування та іншими органами виконавчої влади для вирішення питань, що порушуються громадянами, укладання меморандумів про співпрацю щодо спільного розгляду звернень. Аналіз результатів розгляду звернень через регулярний моніторинг результативності розгляду звернень, визначення системних проблем, які призводять до незадоволення громадян, розробку та впровадження заходів для усунення цих проблем. Очікувані результати включають збільшення кількості вирішених по суті звернень, підвищення рівня задоволеності громадян результатами розгляду звернень, зміцнення довіри громадян до органів влади.

Підсумовуючи, можна сказати, що аналіз звернень громадян до Хмельницької обласної ради за 2021-2023 роки свідчить про зростання кількості звернень протягом цього періоду, за винятком 2023 року, де спостерігається зменшення на 18% порівняно з 2022 роком. Найбільше людей звертаються з питань житлово-комунального господарства та соціального захисту. Більшість звернень громадян вирішуються по суті, наприклад, у 2023 році таких було 78%. Можливі шляхи покращення включають збільшення інформування населення, підвищення кваліфікації працівників, оптимізацію робочого процесу, зміцнення співпраці з іншими органами влади та аналіз результатів розгляду звернень.

Для покращення роботи з зверненнями громадян рекомендується впровадити комплекс заходів, спрямованих на збільшення інформування населення про порядок подання та розгляду звернень, підвищення кваліфікації працівників, відповідальних за роботу з зверненнями, оптимізацію робочого процесу з обробки звернень, зміцнення співпраці з іншими органами влади, проведення регулярного моніторингу результативності розгляду звернень. Впровадження цих заходів дозволить підвищити рівень результативності розгляду звернень, збільшити рівень задоволеності громадян результатами розгляду звернень та зміцнити довіру громадян до органів влади. Загальні рекомендації щодо покращення роботи з зверненнями громадян до Хмельницької обласної ради включають розробку та поширення інформаційних матеріалів (брошури, пам'ятки, плакати) про порядок подання та розгляду звернень, створення онлайн-сервісу для подання електронних звернень, проведення інформаційних кампаній через ЗМІ, соціальні мережі та веб-сайт щодо прав громадян на звернення, навчання працівників щодо законодавства про звернення громадян та порядку його застосування, організацію тренінгів з ефективного розгляду та вирішення звернень, впровадження системи електронного документообігу для обробки звернень, скорочення термінів їх розгляду, збільшення штату працівників, які відповідають за роботу з зверненнями, налагодження

ефективної системи взаємодії з органами місцевого самоврядування та іншими органами виконавчої влади для вирішення питань, що порушуються громадянами, укладання меморандумів про співпрацю щодо спільного розгляду звернень, проведення регулярного моніторингу результативності розгляду звернень, визначення системних проблем, які призводять до незадоволення громадян, розробку та впровадження заходів для усунення цих проблем. Додаткові рекомендації включають створення на веб-сайті обласної ради спеціального розділу з інформацією про роботу з зверненнями громадян, текстом закону про звернення громадян, порядком подання та розгляду звернень, зразками звернень, звітами про результати роботи з зверненнями, запровадження системи оцінки результативності роботи з зверненнями, заохочення працівників за якісний та ефективний розгляд звернень. Впровадження цих рекомендацій дозволить підвищити рівень результативності розгляду звернень, збільшити рівень задоволеності громадян результатами розгляду звернень та зміцнити довіру громадян до органів влади.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ. РОЛЬ ЗМІ У ФОРМУВАННІ СУСПІЛЬНОЇ ДУМКИ ТА ВПЛИВ НА ВЛАДУ

3.1. Використання ЗМІ та соціальних мереж для мобілізації громадян та взаємодії з владою

Використання засобів масової інформації (ЗМІ) та соціальних мереж для мобілізації громадян та взаємодії з владою є одним із ключових аспектів сучасної комунікаційної стратегії, яка сприяє підвищенню громадської активності та залученню населення до процесів прийняття рішень. ЗМІ відіграють важливу роль у формуванні суспільної думки, інформуючи громадян про актуальні політичні події, діяльність органів влади та різні соціальні питання. Вони також слугують платформою для висвітлення проблем, з якими стикаються громадяни, та впливають на порядок денний політичних дискусій. Завдяки своїй здатності швидко поширювати інформацію, ЗМІ можуть мобілізувати громадян на підтримку певних ініціатив, акцій протесту чи інших форм громадської активності.

Засоби масової інформації (ЗМІ) відіграють ключову роль у взаємодії суспільства та влади, забезпечуючи комунікацію, інформування та контроль. Одним із основних шляхів використання ЗМІ є інформування громадян про діяльність уряду, політичні процеси та важливі суспільні події. ЗМІ слугують основним джерелом новин для громадян, дозволяючи їм бути в курсі останніх подій, розуміти контекст політичних рішень та оцінювати роботу уряду. Ця функція є критичною для формування обізнаного громадянина, здатного брати участь у політичному житті своєї країни [25].

Крім інформування, ЗМІ виконують роль інструмента контролю та підзвітності влади. Журналісти розслідують діяльність урядових органів, викриваючи корупцію, зловживання владою та інші порушення. Це сприяє

підвищенню прозорості влади та зміцненню демократичних інститутів. Справді незалежні ЗМІ діють як «четверта влада», забезпечуючи баланс між різними гілками влади та захищаючи інтереси суспільства.

ЗМІ також сприяють формуванню громадської думки. Вони не лише інформують, але й аналізують події, пропонуючи різні точки зору та коментарі експертів. Це допомагає громадянам краще розуміти складні політичні та соціальні питання, формувати власну думку та робити обґрунтовані вибори. Різноманітність думок у ЗМІ є важливою для здорової демократії, оскільки вона забезпечує можливість відкритої дискусії та обговорення.

Соціальні медіа, як частина сучасних ЗМІ, дозволяють громадянам активно взаємодіяти з владою та брати участь у політичному житті. Соціальні мережі дають можливість громадянам безпосередньо звертатися до політиків, висловлювати свої думки та вимоги, організовувати громадські кампанії та протестні рухи. Влада, в свою чергу, може використовувати соціальні медіа для комунікації з громадянами, пояснення своїх рішень та отримання зворотного зв'язку.

Реклама та інформаційні кампанії у ЗМІ є ще одним важливим шляхом взаємодії між суспільством і владою. Уряд використовує ЗМІ для проведення освітніх та інформаційних кампаній з різних питань, таких як охорона здоров'я, виборчі процеси, соціальні програми тощо. Це допомагає підвищити обізнаність громадян та сприяє реалізації державних програм і політик.

Крім того, ЗМІ відіграють важливу роль у виборчому процесі. Вони забезпечують платформу для обговорення політичних програм кандидатів та партій, проведення дебатів та висвітлення виборчих кампаній. Це дозволяє громадянам отримати необхідну інформацію для прийняття обґрунтованого вибору під час голосування. Вибори є одним з ключових моментів взаємодії суспільства та влади, і роль ЗМІ в цьому процесі є незамінною.

Важливо також зазначити роль ЗМІ у сприянні соціальній згуртованості та інтеграції. Вони допомагають підвищити обізнаність про різні соціальні групи, їхні потреби та проблеми, сприяють міжкультурному діалогу та взаєморозумінню. Це особливо важливо в багатокультурних суспільствах, де ЗМІ можуть сприяти зміцненню соціальної єдності та запобіганню конфліктам.

Однак, використання ЗМІ у взаємодії суспільства та влади має також свої виклики та ризики. Одним із головних є питання незалежності та об'єктивності ЗМІ. Уряди або впливові групи можуть контролювати або маніпулювати ЗМІ для просування своїх інтересів та впливу на громадську думку. Це може призвести до дезінформації, пропаганди та зниження довіри до медіа. Важливо забезпечувати незалежність ЗМІ та підтримувати етичні стандарти журналістики для захисту демократичних цінностей.

Також, у контексті сучасних цифрових технологій, зростає значення питання фейкових новин та інформаційної безпеки. Соціальні мережі та інші цифрові платформи можуть бути використані для поширення неправдивої інформації, що впливає на політичні процеси та суспільну стабільність. Важливо розвивати механізми перевірки фактів, медіаграмотності та регулювання цифрового простору для захисту суспільства від негативних наслідків дезінформації.

Загалом, засоби масової інформації є ключовим елементом у взаємодії суспільства та влади. Вони забезпечують комунікацію, інформування, контроль, формування громадської думки та сприяють соціальній згуртованості. Використання ЗМІ у цьому контексті має велике значення для підтримання демократичних процесів, підвищення прозорості та підзвітності влади, а також для активної участі громадян у політичному та соціальному житті. Водночас, важливо забезпечувати незалежність ЗМІ, дотримання етичних стандартів та розвивати механізми захисту від дезінформації для збереження демократичних цінностей і стабільності суспільства.

Соціальні мережі стали потужним інструментом для взаємодії між суспільством та владою, оскільки вони забезпечують можливість безпосереднього контакту та комунікації в режимі реального часу. Вони дозволяють громадянам об'єднуватися у спільноти за інтересами, організовувати акції та кампанії, обговорювати важливі питання та висловлювати свою позицію щодо різних аспектів державної політики. Соціальні мережі також надають можливість оперативно реагувати на дії влади, висловлювати підтримку чи незадоволення, що стимулює владу до більш прозорої та відповідальної поведінки [25].

Соціальні мережі відіграють надзвичайно важливу роль у взаємодії суспільства та влади, суттєво трансформуючи комунікаційні канали, політичну активність громадян та механізми впливу на державну політику. Вони стали хорошим засобом для швидкого обміну інформацією, організації громадських рухів та прямих контактів між владою та громадянами. Одна з найважливіших ролей соціальних мереж полягає в їх здатності забезпечувати негайне інформування громадян про політичні події, урядові рішення та соціальні проблеми. Громадяни мають можливість отримувати новини в режимі реального часу, обговорювати їх та формувати своє ставлення до подій, що відбуваються. Це сприяє підвищенню обізнаності та активної участі громадян у політичному житті. Соціальні мережі також служать платформою для вираження громадської думки та організації громадських ініціатив. Громадяни можуть створювати та підтримувати петиції, обговорювати політичні питання, мобілізувати людей на підтримку певних ідей або протестів. Цей механізм дозволяє людям об'єднуватися навколо спільних інтересів та здійснювати вплив на рішення уряду. У свою чергу, урядові структури активно використовують соціальні мережі для комунікації з громадянами, пояснення своїх рішень, отримання зворотного зв'язку та підвищення своєї прозорості. Політики та урядовці можуть безпосередньо звертатися до громадян, інформувати про свою діяльність та відповідати на питання громадськості. Це сприяє підвищенню рівня довіри до влади та

покращенню взаєморозуміння між владою та суспільством. Соціальні мережі також відіграють важливу роль у виборчих процесах, надаючи кандидатам та партіям можливість проводити цифрові кампанії, звертатися до виборців, розповсюджувати свої програми та отримувати підтримку. Це робить політичну боротьбу більш відкритою та доступною, дозволяючи громадянам безпосередньо впливати на політичні процеси. Водночас, соціальні мережі мають свої виклики та ризики. Одним з головних є поширення дезінформації та фейкових новин, що може негативно вплинути на громадську думку та політичну стабільність. Неправдиві або маніпулятивні повідомлення можуть швидко поширюватися в соціальних мережах, викликаючи паніку, недовіру до влади або розкол у суспільстві. Крім того, соціальні мережі можуть бути використані для втручання у виборчі процеси, поширення пропаганди та інших форм інформаційної війни. Це вимагає від урядів та соціальних платформ розробки ефективних механізмів для виявлення та запобігання таким загрозам, забезпечення інформаційної безпеки та захисту демократичних процесів. Важливим аспектом є також питання приватності та захисту персональних даних користувачів соціальних мереж. Компанії, що управляють соціальними платформами, збирають та обробляють великі обсяги особистої інформації, що може бути використано з комерційними або політичними цілями. Це створює ризики для конфіденційності користувачів та вимагає розвитку регулятивних норм для захисту персональних даних та дотримання етичних стандартів. Незважаючи на виклики, соціальні мережі залишаються важливим інструментом у взаємодії суспільства та влади, сприяючи демократизації, підвищенню громадської активності та покращенню комунікації. Вони створюють нові можливості для впливу громадян на політичні процеси, забезпечують прозорість урядової діяльності та сприяють розвитку громадянського суспільства. У сучасному світі роль соціальних мереж у політичній комунікації продовжує зростати, і їхнє ефективне використання є ключовим фактором у побудові відкритих та демократичних суспільств [25].

ЗМІ та соціальні мережі забезпечують зворотний зв'язок між владою та громадянами. Органи влади можуть використовувати ці платформи для інформування населення про свої дії, роз'яснення прийнятих рішень, а також для проведення громадських консультацій та опитувань. Це сприяє підвищенню рівня довіри до влади та залученню громадян до процесу прийняття рішень. Наприклад, місцеві органи влади часто використовують соціальні мережі для інформування про поточні проекти, залучення громадян до обговорення планів розвитку міста чи регіону, а також для отримання зворотного зв'язку щодо надання публічних послуг.

Використання ЗМІ та соціальних мереж також дозволяє громадянам висловлювати свою думку з приводу діяльності влади та впливати на її рішення. Громадяни можуть організовувати кампанії з метою привернення уваги до певних проблем, лобіювати зміни в законодавстві або політиці, а також викривати корупцію чи інші зловживання владою. Соціальні мережі надають можливість швидко поширювати інформацію, організовувати масові акції протесту або підтримки, що значно підсилює вплив громадян на політичні процеси.

Отже, ЗМІ та соціальні мережі відіграють важливу роль у мобілізації громадян та взаємодії з владою, забезпечуючи інформування, зворотний зв'язок, можливість для активної участі у суспільно-політичному житті та впливу на прийняття рішень. Використання цих інструментів сприяє розвитку демократичних процесів, підвищенню прозорості та підзвітності влади, а також активізації громадянської позиції.

3.2. Етичні аспекти використання ЗМІ та соціальних мереж у політичній сфері

Етичні аспекти використання засобів масової інформації (ЗМІ) та соціальних мереж у політичній сфері є надзвичайно важливими, оскільки ці інструменти мають значний вплив на суспільну думку, політичні процеси та

взаємодію між громадянами і владою. Одним із ключових етичних принципів є достовірність та об'єктивність інформації. Журналісти та медіа-платформи повинні дотримуватися стандартів чесності та точності, щоб уникнути маніпуляцій та поширення неправдивих відомостей, які можуть викликати паніку, дезінформацію або навіть конфлікти в суспільстві. Об'єктивність вимагає неупередженого висвітлення подій, надання слова всім сторонам конфлікту та уникнення однобічного підходу, що сприяє формуванню збалансованої та інформованої громадської думки [10].

Етичні питання також стосуються приватності та захисту персональних даних. Соціальні мережі та ЗМІ часто оперують великою кількістю особистої інформації, і важливо, щоб ця інформація використовувалася з дотриманням прав людини на приватність. Незаконне збирання, зберігання або розповсюдження персональних даних без згоди особи є порушенням етичних норм і може призвести до серйозних наслідків для репутації та безпеки людей.

Ще одним важливим аспектом є уникнення мови ворожнечі та дискримінації. Журналісти та користувачі соціальних мереж повинні утримуватися від використання мови, яка розпалює ненависть або дискримінує за ознаками раси, статі, національності, релігії або інших характеристик. Такі висловлювання можуть спричинити соціальну напругу, конфлікти та насильство, тому важливо пропагувати толерантність і взаємоповагу у висвітленні та обговоренні політичних питань.

Етичні стандарти також передбачають відповідальність за наслідки поширеної інформації. Журналісти та користувачі соціальних мереж повинні усвідомлювати вплив своєї діяльності на суспільство і уникати публікацій, які можуть завдати шкоди окремим особам або групам. Це особливо актуально в умовах політичних конфліктів або кризових ситуацій, коли неправдива або перекручена інформація може загострити ситуацію і спричинити серйозні наслідки.

Використання ЗМІ та соціальних мереж також вимагає етичного підходу до реклами та спонсорованого контенту. Важливо чітко відокремлювати редакційний матеріал від рекламного, щоб уникнути введення аудиторії в оману. Прозорість щодо фінансових джерел та конфліктів інтересів є ключовим аспектом, що сприяє довірі громадян до медіа та політичних діячів.

Етичний підхід до реклами та спонсорованого контенту, що використовують засоби масової інформації (ЗМІ) та соціальні мережі у контексті взаємодії суспільства та влади, має ґрунтуватися на принципах прозорості, відповідальності, чесності та захисту прав споживачів. Прозорість означає чітке розмежування між редакційним та рекламним контентом, щоб споживачі могли легко відрізнити одну форму інформації від іншої. Це включає чітке маркування спонсорованого контенту, використання позначок "реклама", "спонсорований контент" або інших подібних термінів, щоб уникнути введення в оману громадськості. Прозорість також передбачає розкриття інформації про спонсорів та рекламодавців, щоб забезпечити розуміння, хто стоїть за тією чи іншою інформацією [10].

Відповідальність у рекламі та спонсорованому контенті включає зобов'язання перед суспільством, щоб такий контент не поширював неправдиву, маніпулятивну або шкідливу інформацію. Рекламодавці та медіаплатформи повинні ретельно перевіряти достовірність своїх повідомлень, щоб не вводити в оману споживачів і не сприяти поширенню дезінформації. Відповідальність також включає етичний підхід до таргетингу, щоб уникнути експлуатації вразливих груп населення, таких як діти або літні люди, і забезпечити справедливий доступ до інформації.

Чесність у рекламній діяльності та спонсорованому контенті передбачає уникання перебільшень, спотворень фактів або навмисного приховування важливої інформації. Рекламні повідомлення мають бути правдивими і не вводити в оману щодо властивостей, якостей або результатів використання продуктів або послуг. Чесність також передбачає повагу до

інтелектуальної власності та уникнення плагіату або використання чужих матеріалів без належного дозволу або зазначення авторства.

Захист прав споживачів у контексті реклами та спонсорованого контенту передбачає дотримання етичних та правових норм щодо приватності, використання персональних даних та забезпечення можливості для споживачів відмовитися від небажаної реклами. Соціальні мережі та ЗМІ повинні дотримуватися законодавства про захист персональних даних, зокрема Загального регламенту захисту даних (GDPR) в Європейському Союзі, та забезпечувати, щоб персональні дані використовувалися тільки з явної згоди користувачів і для зазначених цілей. Це включає надання споживачам права на доступ до своїх даних, їх виправлення або видалення, а також можливість контролювати, як їхні дані використовуються для таргетованої реклами.

Соціальні мережі та ЗМІ повинні також сприяти медіаграмотності та підвищенню обізнаності громадян про рекламні та маркетингові практики. Це може включати освітні кампанії про те, як розпізнавати спонсорований контент, як критично оцінювати інформацію та як захищати свої права як споживачів. Розвиток медіаграмотності сприяє формуванню більш обізнаного та критичного суспільства, здатного протистояти дезінформації та маніпуляціям.

Етичний підхід до реклами та спонсорованого контенту також передбачає дотримання високих стандартів професійної етики та саморегулювання індустрії. Рекламодавці, агентства та медіаорганізації повинні розробляти та дотримуватися кодексів етики, що встановлюють принципи чесності, прозорості та відповідальності. Це включає створення інститутів саморегулювання, таких як рекламні ради або комітети з етики, які можуть розглядати скарги громадськості та застосовувати санкції до порушників етичних норм.

Взаємодія між суспільством та владою у контексті реклами та спонсорованого контенту вимагає також активної участі громадських

організацій та споживачів у моніторингу та контролі за дотриманням етичних стандартів. Громадські організації можуть відігравати роль у висвітленні випадків порушень, проведенні досліджень та підвищенні обізнаності про етичні проблеми в рекламі. Споживачі можуть звертатися до регуляторних органів або інститутів саморегулювання зі скаргами на неправомірну або неетичну рекламу, сприяючи таким чином забезпеченню етичних стандартів у медіаіндустрії.

Загалом, етичний підхід до реклами та спонсорованого контенту у контексті взаємодії суспільства та влади має ґрунтуватися на принципах прозорості, відповідальності, чесності та захисту прав споживачів. Це сприяє підвищенню довіри до ЗМІ та соціальних мереж, зміцненню демократичних інститутів та забезпеченню справедливого та інформованого доступу до інформації для всіх громадян.

Дотримання етичних норм у використанні ЗМІ та соціальних мереж у політичній сфері сприяє побудові здорового інформаційного середовища, підтримує демократичні процеси та зміцнює довіру між владою та суспільством. Це вимагає високого рівня професійної етики, відповідальності та усвідомлення значущості своєї ролі в формуванні суспільної думки та політичного дискурсу.

ВИСНОВКИ

На завершення проведеного дослідження взаємодії суспільства та влади можна зробити кілька ключових висновків, які підтверджують важливість і складність цього процесу в сучасних умовах. Аналіз теоретичних засад взаємодії суспільства та влади показав, що існує широкий спектр концепцій та підходів, які допомагають зрозуміти механізми і принципи цієї взаємодії. Теорія соціального контракту, концепція плюралізму, ідея громадянського суспільства та інші підходи разом створюють цілісне бачення про сутність влади та ролі суспільства у політичному житті.

Дослідження сучасного стану взаємодії суспільства та влади в Україні виявило низку специфічних рис і проблем, які характерні для національного контексту. Особливо важливою є децентралізація, яка сприяє передачі повноважень на місцевий рівень і активній участі громадян у вирішенні локальних проблем. Проте існують також проблеми корупції, недостатньої компетентності місцевих чиновників і пасивності громадян, що перешкоджають ефективній взаємодії.

Аналіз звернень громадян до обласної ради за останні роки продемонстрував, що громадяни все частіше використовують свої права на звернення до органів влади, що свідчить про зростаючу громадську активність та бажання брати участь у політичному житті. Це підтверджує важливість розвитку механізмів зворотного зв'язку та підвищення прозорості діяльності влади для зміцнення довіри громадян.

Розгляд ролі засобів масової інформації та соціальних мереж у взаємодії суспільства та влади показав, що ці інструменти є потужними засобами мобілізації громадян і впливу на політичні процеси. Вони сприяють інформуванню населення, формуванню суспільної думки та забезпечують платформу для громадського обговорення. Однак етичні аспекти використання ЗМІ та соціальних мереж є надзвичайно важливими, оскільки

поширення недостовірної інформації, мова ворожнечі та порушення приватності можуть мати негативні наслідки для суспільства.

У висновку до бакалаврської роботи на тему "Особливості взаємодії суспільства та влади" можна зазначити, що дослідження цієї теми дозволило розглянути різні аспекти взаємодії між суспільством та владою з різних перспектив.

Аналіз понять суспільства та влади показав їхню взаємозалежність та важливість для функціонування суспільства як цілісної системи. Суспільство представляє собою організовану групу людей, що спільно живуть та взаємодіють на основі певних цінностей, норм та інституцій, тоді як влада є системою управління, яка забезпечує реалізацію інтересів суспільства.

Дослідження основних концепцій взаємодії суспільства та влади показало, що існують різні підходи до розуміння цих відносин, такі як теорії соціального контракту, плюралізму, громадянського суспільства та елітизму. Кожна з цих концепцій вказує на важливі аспекти взаємодії та вплив суспільства на владу та навпаки.

Аналіз сучасного стану відносин між суспільством та владою в Україні зробив зрозумілим, що на регіональному рівні виникають конкретні проблеми та виклики, пов'язані з відсутністю ефективної комунікації між владними структурами та громадськістю, а також з недостатньою прозорістю та підзвітністю органів влади перед громадянами.

Роль засобів масової інформації та соціальних мереж у мобілізації громадян та впливі на політичні процеси була визначена як важлива. Вони стали ключовими інструментами для формування громадської думки та мобілізації суспільства на політичні акції.

Загалом, результати цього дослідження свідчать про необхідність удосконалення взаємодії суспільства та влади шляхом впровадження системних реформ, підвищення прозорості та підзвітності органів влади, розвитку громадянської освіти та стимулювання громадської активності. Використання засобів масової інформації та соціальних мереж повинно бути

етичним і відповідальним, щоб сприяти позитивним змінам і забезпечувати ефективну комунікацію між владою та суспільством. Це є важливою умовою для розвитку демократичного суспільства, де влада діє в інтересах громадян, а громадяни активно беруть участь у політичному житті своєї країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства : Роз'яснення М-ва юстиції України від 03.02.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0018323-11#Text>
2. Хмельницька обласна рада. *Хмельницька обласна рада*. URL: <https://km-oblrada.gov.ua/> (дата звернення: 11.06.2024).
3. Грабар Е., Антонюк В. ВЗАЄМОДІЯ ВЛАДИ З ОРГАНІЗАЦІЯМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ. Актуальні питання у сучасній науці. 2024. № 3(21). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3\(21\)-223-232](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3(21)-223-232)
4. Каденко Д. О. СИСТЕМА ЗАХОДІВ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ З ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ В УКРАЇНІ. Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. № 3. С. 23–29. URL: <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2021.3.4>
5. Конституція України : (з офіц. тлумаченням Конституц. Суду України). Київ : Ліра, 2006. 96 с.
6. Кукуруз О. В. Вплив політологів на політичні процеси в Україні. Вісник Одеського національного університету. Соціологія і політичні науки. Політичні науки. 2017. Т. 22, вип. 2 (29). С. 62–68.
7. Макаренко Л. П. Роль вітчизняних ЗМІ в процесі політичних комунікацій. Гілея. 2015. Вип. 99 (№ 8). С. 345–349.
8. Медяник В. СУБ'ЄКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ. Юридичний вісник. 2021. № 3. С. 128–133. URL: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i3.2194>
9. Митикасов А. М. Розробка моделі взаємодії органів місцевої влади з громадськістю в умовах демократизації суспільства : магістерська робота. 2020. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/4826>

10. Овчарук Е. В. Модернізація організаційно-правових механізмів взаємодії публічної влади, бізнесу та громадянського суспільства в умовах повоєнного відновлення України. II МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО ДО 105-Ї РІЧНИЦІ ВІД ЗАСНУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТУ. 2023. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-355-5-21>

11. Офіційний портал Верховної Ради України. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>

12. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI : станом на 27 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>

13. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР : станом на 31 груд. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр#Text>

14. РОДІОНОВ Є. О., ФІЛІПОВА В. Д. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ ТА СУСПІЛЬСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ. Вісник Херсонського національного технічного університету. 2023. № 3(86). С. 171–175. URL: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2023.3.23>

15. Слободська І. А., Мальований Р. В. ВПЛИВ ЗМІ НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ : thesis. 2016. URL: <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/21048>

16. Український Інститут Соціальних Досліджень :: Главная. Український Інститут Соціальних Досліджень :: Главная. URL: <http://www.uisr.org.ua>

17. Скидан О.В. Публічне управління та адміністрування : навч. посібник / Скидан О. В., Якобчук В. П., Дацій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с

18. Стадник М. СТАНОВЛЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ. Відкриті очі. URL: <http://www.vidkryti-ochi.org.ua/2015/04/blog-post.html>.
19. Каретна О. О. Роль та особливості інформаційно-комунікаційних технологій у взаємодії органів державної влади з громадянським суспільством. *Політикус* : наук. журнал. 2020. № 5. С. 62–68.
20. Державне та регіональне управління: Є.Г. Карташов, В.В.Євдокимов, І.О.Драган, О.І.Дацій та ін.; за заг.ред. Є.Г. Карташова. Київ, 2019. 223 с.
21. Бойко В.В. Публічна політика: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 225.
22. Дашо Т. Держава та громадянське суспільство: правова взаємодія. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: юридичні науки*. 2017. № 861. С. 113–122.
23. Костиря І. О. Влада мас-медіа та соціальна комунікація. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2013. № 4. С. 296–302.
24. Лазорський А. О. Громадянське суспільство і держава: взаємозв'язок та взаємодія. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 4. С. 338–341.
25. Лапутіна Ю. КОМУНІКАЦІЯ ЯК ЯВИЩЕ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЙСНОСТІ: ВЕКТОР СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ. *СУСПІЛЬСТВО XXI У ДИСКУРСІ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ НАУК, ПРАВОЗНАВСТВА ТА СУСПІЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ*. 2021. URL: <https://doi.org/10.36074/mcnd-19.02.2021.lawgov.01> (дата звернення: 07.06.2024).
26. Hrytsenko O. НОВІ ФОРМИ ДЕМОКРАТІЇ, ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ Й ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО. Ivan Franko National University of Lviv, 2019. URL: <https://doi.org/10.30970/vjo.2019.46.10060> (дата звернення: 07.06.2024).

27. Гультай М. М. Децентралізація публічної влади: Європейські здобутки та перспективи України. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції [за наук. ред. проф. О. В. Батанова, проф. Д. Вацінкевича, доц. Р. Б. Бедрія]. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка; Київ; Щецин, 2022. С. 49-52.

28. Миколіук А. В. Робота органів місцевого самоврядування під час воєнного стану. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. № 2. С. 67-73. С. 70.

29. Іжа М. М. Публічне управління в умовах викликів воєнного стану. *Public Administration and Regional Development*. 2023. №19. С. 11-30.

30. Бойчук М. А. Влада і громадянське суспільство : механізми взаємодії. Київ : Атлант ЮЕмСі, 2007. 208 с.

31. МАТКОВСЬКИЙ М., ВІХЛЯЄВ М. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІОСТРУКТУРНИХ ВЗАЄМОДІЙ ЛЮДИНИ, ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОПЕРСПЕКТИВІ. Рецензія на монографію: «Людина, суспільство, влада в давній та ранньомодерній Україні: контексти історичної презентації». *Східноєвропейський історичний вісник*. 2021. № 20. С. 227–232. URL: <https://doi.org/10.24919/2519-058x.20.240040> (дата звернення: 11.06.2024).

32. Михайловська О. В. Наукові підходи до розуміння сутності поняття «взаємодія» в системі «влада-громадськість». *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2022. № 2. С. 71–75. URL: <https://doi.org/10.54929/pmtl-issue2-2021-13> (дата звернення: 11.06.2024).

33. Супругова С. Г. Громадянське суспільство і спільноти: їх взаємодія та взаємозв'язок. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія*. 2004. Вип. 68/69. С. 87–93.

34. Сюдюков І. Як влада "розчавила" суспільство. *День*. 2014. 25–26 квіт. С. 8.

35. Durdynets M. Constitutionalism in Times of Change: Government, Society and Democracy. *Filosofs'ki ta metodologični problemi prava*. 2021. Vol. 22, no. 2. P. 82–90. URL: <https://doi.org/10.33270/02212202.82> (date of access: 11.06.2024).

36. Найда І. В. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ТА ДЕРЖАВНА ВЛАДА В КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. № 1. С. 57–63. URL: <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2023.1.8> (дата звернення: 11.06.2024).

37. Гавура Б.Р. Роль бюджетного фінансування у забезпеченні ефективності та сталості процесів децентралізації та реформування місцевого самоврядування. Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти за міжнародною участю «Молодь в сучасній науці: погляд у майбутнє (м. Хмельницький, 15 Квітня 2024 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. С. 1-2.

Виконав: студент бакалаврату за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування денної форми навчання

_____ Богдан ГАВУРА

Науковий керівник:

асистентка кафедри публічного управління та адміністрування

_____ Анна КОБИЛЯНСЬКА

Робота допущена до захисту:

завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, д.держ.упр., професор

_____ Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ